

Kohteen nimi	Kuusankosken Ruotsulan redutti	1000 00 1935
Muinaisjäänntyyppi	linnoitus	
Kohdenumero Kuusankosken yleiskaavassa 2020	12.	
Ajoitus	Rakennustyöt on aloitettu Turun rauhan jälkeen v. 1743.	
Ehdotus rauhoitusluokituksesta	I	
Sijainti	3478620 6750820	z=63
Peruskartta	3113 05	
Aikaisemmat tarkastukset ja muut tutkimukset	Tapani Ahvenisto / Museovirasto 1967	
Historialliset kartat ja muut mahdolliset lähteet	RKY 1993	
Inventoija, inventointipäivämäärä	Kimmo Seppänen / Kuusankosken kaupunginmuseo 29.8.2006.	
Kohteen kuvaus	<i>Redutti on aivan Kymijoen rantajyrkänteen reunassa. Maan puolelta se on peltoaukean ympäröimä. Sen viereltä kulkee peltojen halki vanha Viipurin-Hämeenlinnan tie, joka on merkitty nykyiselle paikalleen 1800-luvun alussa ja on ehkä ollut siinä jo keskiajalta lähtien. Redutin itäpuolella on pellolla lato, joka sanotaan rakennetun venäläisen sotilaskirkon perustuksille. Redutin koilliskulmassa, pellolla kerrotaan olevan hautausmaan. Peltoaukean takana, n. 200m redutista koilliseen on perimätiedon mukaan venäläisten leiripaikka.</i> <i>Redutin länsisivulla ulottuu Kymijoen parikymmentä metriä korkea ja äkki-jyrkkä rantatöyräs aivan vallin juurelle eikä tälle sivulle ole sen vuoksi tehty vallihautaa vaan 2m leveä terassi estämään maan vyörymisen vallista. Pohjoissivun länsipäätä suojaa kapea mutta jyrkkäseinäinen ja syvä laakso, jonka rinnettä on tuettu 2x5m suuruisella tukimuurilla. Sivun itäpäässä ulottuu tasainen pelto vallin juurelle. Itä- ja eteläisivuilla on loivasti rantaan päin viettävä pelto. Itä- ja eteläisivuilla on vallihauta, mutta ei luiskaa. Valli on tehty maasta ilman tukimuuria. Valliin kulkua varten järjestetty aukko on eteläisivulla. Redutin sisäpuolella on rakennuksen jätteitä. Tapani Ahvenisto 1967.</i> Redutin valleilla kasvavaa puustoa on raivattu vuonna 2006 Museoviraston maisemahoitoyksikön toimesta. Valleille ja niiden sisäosiin on jätetty kolmisenkymmentä täysi-ikäistä koivua ja toistakymmentä suurta mäntyä. Alueella kasvaa myös useita nuoria tammia. Alueelle johtavalle tielle on rakennettu opastus, joka johtaa redutille saapuvan liikenteen Anttilan tilan pihapiirin ohi sen länsipuolelle rakennetulle uudelle paikoitusalueelle. Alueella ei nykyisin ole sen historiasta kertovia opastauluja.	

Kuvat

Kuva 1. Yleisnäkymä Ruotsulan redutin alueesta. Redutti on kuvassa vasemmalla ja Kaivomäki taustalla. Peltoaukealla sijaitsi vanha Ruotsulan kylä.

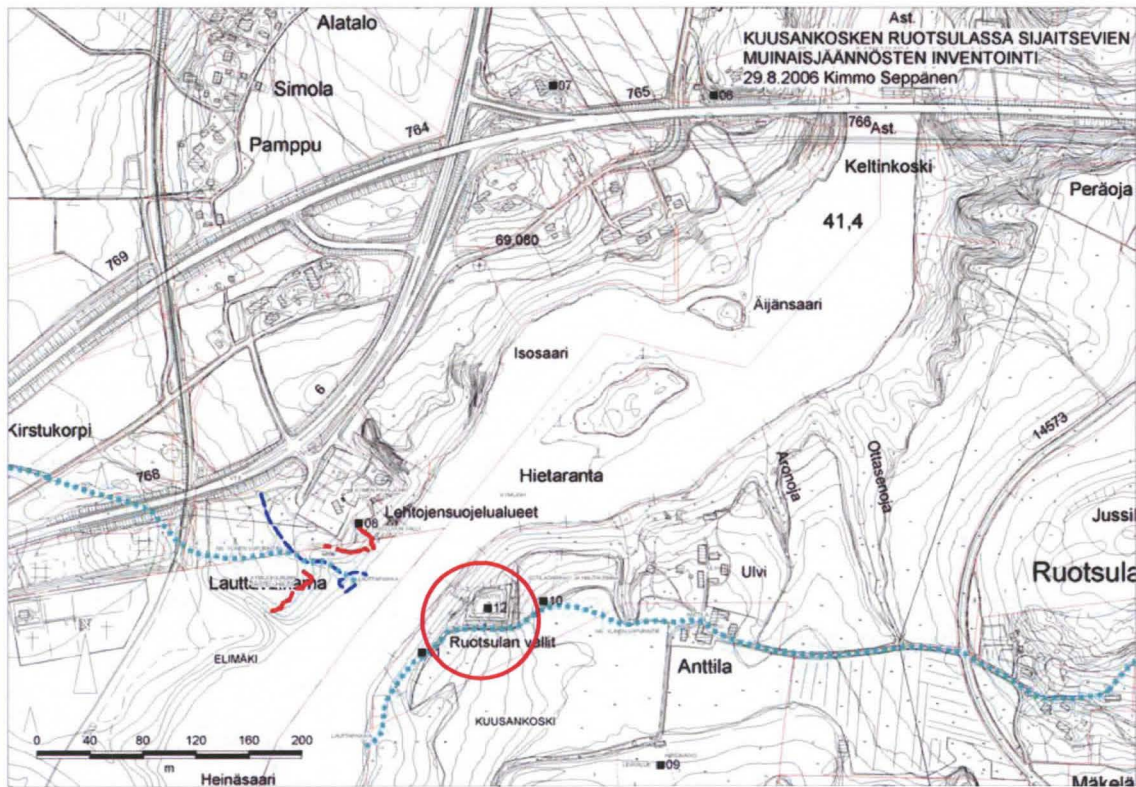
Kuva 2. Ruotsulan redutin valleja idän suunnalta tarkasteltuna.

Kuva 3. Ruotsulan redutin valleja lännen suunnalta tarkasteltuna.

Kuva 4. Ruotsulan redutin valleilta on poistettu yli-ikäistä puustoa.

Ruotsula

Kymijoen itäinen puolen historia alkaa varhaiskeskiajalta. Ruotsula 1200-luvulla oli asumatonta ja metsäistä erämaata. Tiedettiin tärkeän tien kulkeneen Ruotsulan läpi. Tie on tuleva merkittäväksi kauppa ja sotatieksi myöhemmässä vaiheessa. Ruotsula elelee rauhaisaa aikaa. Ruotsulahan oli liitettyä Kelttiin pitkän ajanjakson aikana. Omalla nimellään esiintyi vasta vuosina 1550 ja 1551. Ruotsula oli kirjoitettu Rowdzula ja lääninraja kulki Kymijoessa. Ruotsulassa oli jo vuonna 1544 kuusi taloa. Ruotsula kuului Ruotsin kruunun alaisuuteen. Kymijoestahan muodostui rajajoki vuonna 1721. Vuosisatojen paikalliset ihmiset ovat kielellisesti kääntäneet kylämme nimen suuhumme sopivaksi; Ruottula, Ruohtula ja Ruattula. Kotikutoista nimitystä edustaa myöskin Ruotsulan Redutin nimitys; Ruottulan Retuutti. Ruotsulan maalinnoituksen nimityksessä on jätetty d-kirjain pois ääntämällä t-kirjaimeksi. Ruotsulan vanha kantakylä on levittäytynyt Ulvilta. Se oli Ruotsulan Alakylä. Ruotsula oli 1800-luvulla peltokylä. Pellot olivat keskellä kylää. Nauriin viljely oli yleistä, mutta ruis ja ohra olivat kolmivuoroviljelyllä. Ruis olikin tärkein viljelyslaji. Loput pelloista jätettiin kesannolle. Odottamaan uutta viljelystä.

Ulvi on vanhin kantanimi Ruotsulassa säilynyt. Muut nimet ovat nuorempia. Ulvin kantatalon piharakennuksen viirissä on vuosiluku 1619. Viereisessä talossa vuosiluku 1725. Talo kuului ennen Anttilalle. 1632 G.W Budbergin rälssitiloja olivat Ulvi, Anttila, Sihvola, Simola ja Marttila. 16.7.1651 Dorothea Brickholtzin rälssitiloja olivat mm. Väkevä, Ahola ja Jaakkola. Ulvit ja Ruotsula kuuluvat historiallisesti yhteen jo nimellisestikin. Ruotsula paikan nimenä sai alkunsa Ulvilta. Ulvit, Anttilat ja Rastaat kuuluivat Ruotsulan suurempiin tilallisiin. Ulvin naapurissaan oli Anttilan tila. Taavi Sihvolan tilan vieressä, mutta muutti Anttilan taloon. Paavo Niemisen mökki oli Ulvin naapurissa. Salmisen ja Pekkalan talot joutuivat Kuusankosken kaupungin omistukseen. Ruotsulainen Taavi Simonpoika Anttila istui vuonna 1865 kunnanhallituksessakin.

Tommolan tila on vanhan Ylinen-Viipurintien kupeessa jo vuodesta 1738. Korjan talo oli heidän naapurissaan. Nykyisten talousrakennuksien välittömässä läheisyydessä. Tommolan kasvimaalta löytyi 1800-luvun jälkipuoliskolta oleva solki kesällä 2002. Erkki Tommolan poika Jorma oli sen löytänyt. Helsingin Museoviraston tutkija Raimo Fagerström totesi soljen olevan pronssinen empire-tyyliä ja kyläsepän valmistama 1800-luvulta. Soljen löytöpaikan läheisyydessä on perimätiedon mukaan ollut sepän paja vanhan historiallisen tien vieressä. Soljen käyttötarkoituksia on ollut monia. Hevosien valjaissa, miesten kengissä tai housuissa. Korjan talossa asuivat 1930-luvulla Matti ja Olga Korja. 1940-luvulla Frans ja Emmi Korja. Heidän kaksi poikaansa Kalle ja Väinö. Väinö Korja teki pitkän sotilasuran Korian Pioneeripataljoonassa. Olavi ja Ilmi Tommola pitivät 1950-luvulla puutarhatilaa Tommoloiden naapurissa. Puutarhatila oli jo 1930-luvulla ja rakennuksetkin jo 1920-luvulta. He omistivat kukkakaupankin. Puutarhatila lopetettiin ja nykyisin kahdessa talossa asuu Friman sekä Nurminen.

Lassinmäentiellä Simolan ratsutila vuonna 1677-1697. Mies ja ratsu valmiina, jos kutsu sotaan tuli. Seuraavan kerran vuonna 1739. Ruotsulassa oli muitakin ratsutiloja; Väkevä, Marttila, Sihvola, Anttila, Pekkola, Ulvi. Simolan tila oli jakautunut kahdeksi tilaksi vuosina 1757-58. Simola I hoiti Arvi Juhonpoika ja Simola II Juho Juhonpoika. Arvi Simola kuoli 4.2.1761. Taneli ja Maria Simolan toimesta tila säilyi suvun omistuksessa aina 1800-luvulle asti. Mikko Simolan tila myytiin Juhana Höllströmin kautta Johan Parilalle. Elias Pokki osti 1920-luvulla. Kalervo Pokki kaatui sodassa. Väinö Simola asui Pilkan avaran vieressä. Nyt tontilla kasvaa puita ja heinää, mutta vielä 1980-luvun puolivälissä rakennukset olivat pytyssä. Nykyisin Simolan maat ja rakennukset ovat Lassin suvun omistuksessa. Lassin veljekset Heikki, Aimo ja Risto.

Keltin voimalaitosta rakennettaessa junarata kulki peltojen halki. Lassin talojen vieressä on Väkevän tila. Väkevän historia ulottuu jo 1500-luvulle. Ulvinkujalta Kuusankoskelle Niskalantie kaartuu loivasti oikealle. Loivalla rinteellä on ollut Luukaksen talo. Sodan aikana tuotiin tien mutkaan pommilastissa olevat junavaunut metsän suojiin. Mäelle lähtee polku jossa oli 1920-luvulla paikallisten kyläläisten tanssi ja leikkipaikka. Paikkaa kutsuttiin lemmenkallioksi ja oli suosittu kohtaamispaikka.

Ruotsulan suurimmat tilanomistajat olivat; Rastas, Ulvi ja Anttila. Rastaan talo on edelleen olemassa entisen kaupan Niskalan valinnan lähellä Rastaanpolulla. Ulvit olivat vaikuttamassa, kun paperiteollisuus saapui Kuusankoskelle 1800-luvulla. Johan Matinpoika Ulvi vuokrasi 3.11.1856 osuutensa Kuusankoskella oleviin vesiputouksiin Jyväskyläläiselle kauppiaille Mikko Parviaiselle. Hän luopui vuokraoikeudesta vuonna 1857. Forssan tehtaanpatruuna Axel Wilhelm Wharen. Johan ja Maria Ulvi allekirjoittivat vuokrasopimuksen 50 vuodeksi eteenpäin. Wharen sai omistusoikeuden Kymijoen Ruotsulan puoleisiin koskiin. 10.3.1872 hän osti vielä lisämaata Ulvilta. 16.1.1872 vuokrasi myllypaikan itselleen. Ruotsulaisisännät saivat hyvät korvaukset Wharenilta. Kymi Osakeyhtiö perustettiin Kymintehtaalle. Wharenin paperitehdas tuotti ensimmäisen paperinsa 18.5.1874. Nykyisin UPM-Kymmene on maailmanlaajuisesti tunnettu jotka jatkaa Wharenin jalanjalkia.

Ulvin mailla aloitetaan jo 1580-luvulla kestikievarin pitäminen. Kestikievari oli majatalo. Olihan vuonna 1649 oli annettu majataloasetus. Sen mukaan yleisteiden varsilla piti olla majatalo. Ulvit piti keskikievaria vuosi kymmeniä eteenpäin. Valkealan pitäjän virallinen kestikievari oli Ulvin mailla jo 1600-luvulla. Ruotsin hallitsijalla Kustaa III oli valtion yksinoikeus viinanpoltoon. Maanomistajat saivat vuonna 1816 tehdä viinaa kotitarpeisiin. Ruokaryypyn sai ottaa sekä häissäkin sai juoda. Vuonna 1866 astui voimaan viinanpolttokiello. Vuonna 1868 olivat ruotsulaisisännät haluttomia myymään maitaan tulevalle Riihimäki-Pietari junaradalle. Ne jouduttiin pakkolunastamaan, että rata valmistuisi.

Valkealan pitäjän kuntakokous kielsi vuonna 1893 kestikievarissaan oluen myynnin. Pitäjän kestikievarit olivat muuttuneet kapakoiksi. Kuntakokous uudisti kiellon vuonna 1895. Silloiselle Kymintehtaan raittiusseuralle tämä oli mieluisa uutinen. Kestikievari toimintaan kuuluivat kruununkyyditkin joita isännät ajoivat Hämeeseen astikin 1600-luvulla. 1616 oli lauttavene Kymijoessa. Joen ylitys tapahtui talonpojan omalla veneellä. Tuomas Matinpoika Ulvi piti vuonna 1726 majataloa. Tuomas saa elantonsa maataloudesta, mutta ammatiltaan hän oli lukkari. Samaisena vuonna palaa kahdeksan tilaakin. Ulvin ympäristö oli tiivis kyläyhteisö. Ruotsulan historiallinen kehitys voidaan aloittaa vuodesta 1632. Ruotsulan ensimmäinen torppa sijaitsee Aholassa vuosina 1625-1646. Ruotsula on ollut laaja-alainen alue. Se on käsittänyt alueena koko kaakkoispuoleisen osan Kymijokea. Aholan ja Niskalankosket mukaan lukien. Myllytkin ovat sijainneet molemmissa koskissa. Niskalankosken mylly oli Flomanin talon kohdalla. Aholankosken mylly oli kosken alapuolella.

Wharen sai oikeuden rakentaa Aholankoskeen 5000 kW suuruisen voimalaitoksen vuonna 1937. Kymijoki oli kapea tästä kohtaa ja vain 55 metriä. Rakennustyö osoittautui vaikeaksi. Voimalaitos valmistui lopullisesti vuonna 1940. Nimihän annettiin Keltin mukaan vaikka voimalaitos oli Ruotsulan puolella. 1920-luvun kartoissa Ruotsula oli maarekisterikylän nimi. Sijoittuen pitäjänkarttoissa keskelle. Ruotsula halkoo nykyisin Kuusankosken, Kouvolan ja Elimäen kautta. Ruotsulan raja loppuu Pytäröjan kohdalla Kouvolassa. Rajoja on vaikea nykyisin vetää koska maastolliset tekijät ovat muuttuneet. Ruotsula kuuluu nykyisin Kuusankosken kaupunkiin osakylänä. Ahola ja Niskala ovat kuuluneet osana Ruotsulaan, mutta Ahola nimeä ei ole enää.

Aholalla ja Niskala eivät olleet koskaan maarekisterikylinä. Ahola on ollut talon nimenäkin, mutta lakkautettiin. Niskala kulmakunnan nimenä.

tietolähteet: Veikko Talven arkisto
Valkealan historia I-II
Suomen Kansallisarkisto
Maamittauslaitos
Erkki Tommola
Terttu Pasi